

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 200 (2762) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

ORSZÁGTALÁLKOZÁS

Ma egy éve indultak el a magyar honvédek, hogy birtokukba vegyék azokat az országrészeket, melyeket az augusztus 30-iki bécsi döntés visszatért Magyarországnak. Nem új területeket ítélték vissza hozzánk, hanem a régi ezeréves ország elszakított részeit találkozták újra egymással. Minden tévhitet szemből, mely valami újságot és változtatást akar látni ebben az országtalálkozásban, felvilágosító helyreigazításul szolgálhat az a kétségtelen történelmi tény, hogy egy ország voltunk a szétszakítások előtt is, együgyűn államszervezete és nemzeti kiterjedése a honfoglaló magyarságnak. Előttünk itt senkise tudott fennmaradó és tartós államot alkotni, mi viszont ezeréves vihar és folytonos megpróbáltatás között is államalkotással tudunk itt helytállani. Olyan államalkotással, mely saját időnkinti gyöngeségeinket is, meg a külső rányomásokat is mind kibírta, s az európai konstelációk ezen a természetessé mélyült életmedren sohse tudtak változtatni. Pedig a török világhatalom is, a Habsburgok osztrák birodalmi hatalma is százados nyomással igyekezett ezt az életmedret szétrombolni, s a maga nagyobb életáramlásának a hullámzásával elmosni.

Vannak természeti erejű meghatározások, melyek a népek helyét mintegy mindörökre kijelölték. Ennek a természeti erőnek a meghatározása a mi ezeréves országrészeink. Amíg magyar társadalom van és lesz, amíg ezt a népeleti szervezést, ezt az Istenteremtette emberközösséget valami egyetemes halál el nem pusztítja, addig a mi természetadta országrészeink mindig a miénk. Lehetnek rajta időleges idegen beütések és rányomások; de mind nem veszi el azt a természetből fakadó alkotmányjogot, hogy amit az ezeréves állami lét országrészeink adott nekünk, az mindig a mi osztályrészeink marad a többi népek között.

Az egy év előtti országtalálkozás is ennek a természetjognak volt a megnyilatkozása. Ha ma ezért a megnyilatkozásért benső érzésekkel hála mondunk a Gondviselésnek, ez a hála az életosztón köszönete azért, hogy az emberiség fölötti teremtő és osztóvilág mindenségi Erő és Bölcsesség megerősített minket a magunk életjogáról való hitében. Meg is próbált bennünk, hogy edzettebbek legyünk minden következő világviharral szemben; de éppen ezzel az edzéssel mintegy előre is jelezte számunkra azt a sorsot, hogy tovább is van még a földön rendeltetésünk és hivatásunk. Tovább is a miénk az ezer év óta támadt életmeder, melyben további erősödéssel kell megteleznie a magunk életfolyamát. Az egy év előtti országtalálkozás ezt jelentette nekünk, s mi akkor közös élet-

fogadalmat vállaltuk, hogy ami sorspróba még rányakad, azt közös felelősségtudattal és megfeszített munkával fogjuk elviselni.

Ha ma ünnepelünk, úgy ennek a fogadalmunk a megújulását érezzük át lelkiünkben. Nem a külső ünneplések fénye és zajossága kell ehhez az érzéshez, hanem a bensőséges elmerülés, az elvégzett munka fölötti lelkiismeretvizsgálat, s a további munk-

találkozás. Ennek természetes kezdő zavarait már leküzdöttük, de most már az életigények rendszerezése, sorba állítása és egymásutánjának a fokozódó kielégítése következik.

Jólesően emlékezünk honvédseregünk bevonulására, s hogy hogyan alkotta meg a közigazgatás első rendjét. Azóta is látunk és érezzük kellett, hogy a honvédségben néplármunka összefogásának és jól-

szórtágból mind együvé gyűlt volna, s századok mulasztását hozná helyre. Így jelenik meg előttünk nemzeti hadseregünk. Nem fölöttünk, nem mellettünk, hanem bennünk; nem a polgári társadalomtól elkülönülve, hanem a polgári társadalom megújítását és erőssé válását kialakítóan.

Az egyénelőtti bevonuláskor a katonaság gyorskeze összefogott a népművelés rendjét kívánó kormányzati szándékokkal és társadalmi készségekkel. Néhány nap alatt működésbe kezdhettek az iskolák, s állam és egyház, öreg és fiatal, szülő és gyermek versengve sietett, hogy a magyar népoktatás szédült fészkeit helyreállítsa. Gyönyörű munka volt ez is! És ez még gyarapodott az iskolán kívüli népművelésre irányuló szervezkedéssel, aztán a szegények gondjához lehajló népjóléti közigazgatással, mely szinte rögtönzött feleletekkel válaszolt a feltorlódozó inszignegyugtatására. Mindez népszellemtünk felgyógyításának és eleven erővé tételenek a nagy munkáját jelentti; ennek a nagy munkának az életösztönös megkezdését. A megkezdett úton még sok a tennivaló, hogy teljes céltudatossággal és célbataló eredményességgel álljon elő. De bizonyos, hogy a tettek láza megvan, s a további tettekből csak áldás fakadhat.

Mindenesetre nagy életproblémánk, hogy népi alapjainkból a társadalmi fejlődés akadálytalan legyen. Illetve hogy ezt a fejlődést a népi erők küzdése létre tudja hozni, s idegen közepozitív és felső osztályú közbeékelődések és rányomások népi erők felnevelésének útját ne állják. Az erre irányuló nagy célkitűzések megvannak, s a katonaság és a népművelés együttes hatása az egészségesebb társadalmi életáramlást meg fogja hozni. Hogy azonban ez az alulról fölfelé hatoló egészségesebb áramlás minél erősebb legyen, s minél gyorsabban minden helyen élethatározó folytonossággá váljék, az sorsdöntő fontosságú közérdek mindnyájunkra nézve. A felülről való célkitűzéseket az alulról való öntudatosság is kell, hogy erősítse. Ebből a szempontból nagy szükség van arra, hogy a régi helyi önkormányzatok újra föltámadjanak, de a réginél szélesebb népi alapon szolgálják a helyi közvélemény kialakítását, nevelését, s közérdekű gondolkodásra és cselekvésre szoktatását.

Az egy év előtti országtalálkozás emléke int, hogy tovább is, minden nap találkozunk kell, s egymás terheit hordozunk, hogy egymás számára terhekké ne váljunk. Mostani benső ünnepünk ezt a közös életutat tárja fel előttünk.

Dr. PAÁL ÁRPAD

kára és küzdelemre való elhatározás. Nem hangos és hű örömféltogatás, hanem annak a folyton tisztultabb meglátása, hogy mi hiányzik még belső megerősítésünkből, mit kell tennünk egymásért, egymás gyöngeségeinket és gyarlóságainkat a kijavításért, s miféle segítséggel tartozunk mindnyájan, de mindnyájan egymásnak és kiütköztette hiányainkat, az élet-szükségletek hirtelen feltorlásait; de egyúttal sok öntudatlanságunkból is folyton újabb és újabb öntudatokra rázott föl bennünk. Az elszakadt részek visszafoglalt életigényei találkoztak a korábban együttvoltak ki-lárullabb és több irányban kitalásra indult életigényeivel. Passzív és aktív életigények találkozásai volt az ország-

emelkedő öntudatának az eleven élet-szervezete van benne. Az alulról fölfelé haló társadalmi fejlődésnek legbiztosabb intézménye ez a katonaság. Az ország szétszakítása előtti időben ez a belső életszervezetünk hiányzott; idegen vezényszavú külső fegyverzet volt rajtunk a militarizmus, nem a magunk belső erőkezlete, mely minden együttes nemzetmunkát szabályozni, lendíteni és vezetni tudjon. Most érezzük ezt a belső erőkezletet, s hogy az nem valami fegyvercsörgető gépezet, hanem a nemzetvédelmen túl még nemzetépítő öntudatosság is. Mintha mindaz az ősi katonai erő, melyet a mohácsi vész óta csak elhanyagoltunk és szétlaltunk, most ebből a sokszázados el-

A keresztény kereskedelem és ipar térfoglalása Nagyváradon az első szabad esztendőben

Irta: JÁVOR BÉLA

A hivatalokban, köztintzményeknél varázslatos gyorsasággal lett urrá a magyar élet a felszabadult Nagyvárad első esztendejében. A magyar tisztviselők százai estek kenyérbe és változtatták meg a tanult középosztály észszetételét Szent László városában. Magyar szó fogadja a nagyvárad polgárt, ha ügyes-bajos dolgát intézi a közigazgatási fórumoknál, az igazságszolgáltatásnál, magyarul ad fel táviratot, ajánlott levelet, magyarul utazik, magyar rendőr fegyelmezi az utcán, magyar tanerők oktatják gyermekeit és nem utasítják sehol se rendre, ha magyarul beszél. A magyar térfoglalás, a megerősödöttség, a szabadságérzés nagy örömeit merítjük ezekből a boldog változásokból, de a magyar élet igazi kiteljesedését mégsem ezek a tények jelentik. A városok néprajzi színezetét nem a közhivatalnok-társadalom faji hovátartozósága adja meg, — legkevésbé olyan iparos és kereskedő városát, mint amilyen Nagyvárad. Itt az a döntő, hogy kinek a kezében van az ipar és kereskedelem. Az ipar és a kereskedelem a városépítés és városfejlesztés alapja. Azért minket mindenekelőtt az érdekelt ezen az évfordulón, hogy a keresztény magyar iparos és kereskedő osztály, amelynek számbeli és gazdasági erejétől a város jellege, jövője függ, mennyi tért foglalt az első esztendő alatt.

E társadalmi réteg megerősítéséhez, kiközösített jogaiba való visszahelyezéséhez a katonai közigazgatás adta meg az első segítséget. Rövid uton hatálytalanította az összes zsidó és más idegen kézben volt dohányjövődék: jogszabványokat és az italmérési engedélyek egy jelentős részét s ezt követőleg a trafikokba és számos vendéglőbe, kocsmába keresztény magyar embereket ültetett. Ugyanígy rövid uton vont meg több zsidó nagyipari vállalat tulajdonosától a működési engedélyeket s azokat keresztény magyar kezébe juttatta, ezenkívül a jelentősebb gyári üzemekhez és más vállalatokhoz kormánybiztosokat nevezett ki, főként azzal a rendeltetéssel, hogy a munkások alkalmazásánál a keresztény magyar szempontokat érvényesítsék. Ezek az intézkedések nagymértékben megerősítették a város magyarságát az ipar és a kereskedelem terén, s ha a későbbi kialakulások során az előnyökben részesített személyek nem is mutatkoztak mindenütt a rájuk ruházott jogokra és hatáskörökre érdemeiknek, általánosságban mégis közelebb jutottunk általuk a célhoz.

A katonai közigazgatás ezenkívül számos új iparendélyt adott ki iparosoknak és kereskedőknek, akik így önálló létalapot teremthettek maguknak. Részben az eltávoztottak helyeit foglalták el, részben egészen új területeket szállottak meg; néhány szakmában sikerült is áttörniök a zsidó egyeduradalom szívesen védelmezett egységes arcvonalát és lehetőséget nyújtaniok a keresztény magyar társadalomnak arra, hogy magyar cégeknek szerezze be szükségleteiket.

Míg a katonai közigazgatás intézkedéseinek számszerű feltüntetése nehézségekbe ütközik, addig a polgári közigazgatás ezirányú működésének eredményéről pontos adatok állnak rendelkezésre.

Az elsőfokú iparhatóság a mai napig 1468 iparjogszabványt adott ki és pedig a képesítéshez kötött iparban 328, az engedélyhez kötött iparban 335, a gyárszerű iparban 7, kereskedésre 650, szabad iparra 134 iparjogszabványt. Ezek mind keresztény kezébe jutottak, mert a harmadik zsidótörvény értelmében zsidónak iparendély nem adható ki addig, amíg a zsidóság arányszáma az iparban és kereskedelemben hat százalékra nem csökken. Minthogy pedig a zsidók a kereskedelemben elképesztő arányszámmal vezetnek Nagyváradon, a nagyiparban csaknem egyeduralkodók s a kisipar jelentős százaléka is a kezükben van, előreláthatólag még évtizedekig nem juthat egyetlen zsidó sem új iparjogszabványhoz ebben a városban. A magyar térfoglalás törvényes elfeltétele ezáltal biztosítva van, s csupán a keresztény magyar kereskedők szolgáltatától, életrevalóságától és a keresztény magyar társadalom összetartásától, de nem utolsó sorban a hatóságok erkölcsi és anyagi támogatásától függ, hogy a magyar ipar és kereskedelem meg tudja-e valósítani azt a fejlődést, amelynek vonalába a koreszme beillesztette.

Kétségtelen, hogy ezek mögött a keresztény magyaroknak kiadott iparjogszabványok mögött sok esetben zsidó tőke, sőt többé-kevésbé ügyesen leplezött zsidó társ húzódik meg. A magyar társadalom nagy elszegényedtségére a törvényes intézkedések elégtelenségére és itt-ott egyes mértéktadó tényezők erkölcsi támogatásának hiányára vezethető vissza ez az egészségtelen tünet. De meg kell állapítani, hogy a kényelmesen nyereszkes zsidó bűjtatók és aladárak mellett akadnak jóindulatú strómanok is, akik nem

Az országos önállósítási alaphól létesült.

Kovács Sándor

divatáru üzlete Nagyvárad, Rákóczi ut 25 szám alatt
Legelőnyösebb beszerzési forrás

**Női- és férfi Mosó vászon és bélés árukban,
szövetekben paplanokban nagy választék
Selyemkülönlegességek raktára**
Jó minőség! Szabott árak! Megbízható áru!

vállalnak a zsidó tőkés vagy a leplezett zsidó társ mellett megalázó szerepet, nem türik, hogy az ő cégüket felhasználó valóságos zsidó tulajdonos eltolakodjék a háttérből és olykor szemérmetlen nyíltsággal játsza továbbra is a főnök szerepét, hanem belefeküsznek a munkába és szakmai felkészültségükkel, üzleti rátermettségükkel mindent elkövetnek, hogy gazdaságilag megerősödjének és minél előbb szabaduljanak zsidójuktól.

A keresztény magyar közvélemény mindenesetre elvárja az illetékes hatóságoktól, hogy tartsa szemmel a zsidóbűjtatókat, kiméretlenül irtsa ki közülük az értéktelen elemeket, a jószándékuakat pedig hozza abba a helyzetbe, hogy a teljes átállítást a legelőnyösebb idő alatt megvalósíthassák. Az iparendélyek felülvizsgálására, — erre vonatkozó rendelkezés hiányában — sajnos nem kerülhetett sor a felszabadulás első esztendejében, pedig a zsidó ipar és kereskedelem háttérbeszorítására ez volna a legegyszerűbb és legtermészetesebb eszköz. Indokoltá tenné ezt az intézkedést az a körülmény is, hogy a román uralom utolsó idejében igen sok zsidó szerzett korrupt módszerekkel iparendélyt, akik keresztény szakemberek felhasználásával ugynevezett bővíj cikkekkélel árasztják el a piacot. A Baross szövetség és az Ipartestület egyes szakosztályai már tettek is előterjesztéseket ezeknek az iparendélyeknek a megvonására s a magyar uralom második esztendeje remélhetőleg meg fogja kiváltani a rendezést Nagyvárad ipari és kereskedelmi életének e veszedelmes dzsungelében.

Nagyobb eréllyel folyt a keresztény magyar érdekek előmozdítása a piaci árusítás terén. A város elsőfokú iparhatósága, amelynek vezetése a mélysegesen keresztény magyar felfogású, rendkívüli ügybuzgalmu és nagy munkásságu dr. Varga tanácsnok kezében van (nem kevesebb, mint 36 ezer aktát intéztek el november vége óta) a nyár folyamán valóságos nagytakarítást végzett a nagy piacon s talán három kivételével a legerélyesebben eltávolította a zsidó árusokat és bódésokat, akiknek helyeit rendre-rendre keresztény magyar piaci árusok vették vagy vezék át. Strómanok utján itt is tesznek ugyan kísérletet a zsidók pozícióik megőrzésére, de ezen a területen is folyamatban van a helyzetgyökeres orvoslása. A zsidó piaci árusok és bódésok a nagy piacon körülvéző épületek kapualjaiba, udvaraiba, pincéibe és más zugaiba szorultak, ahová az ugynevezett hivogató módszerrel kísérik meg irányítani a vásárló közönséget, de az iparhatóság remélhetőleg rövidesen elejét veszi az ily módon való érvényesülésnek is a magyar árusok érdekeinek megalkuvást nem tűrő védelmében.

A keresztény magyar ipar és kereskedelem térfoglalásának előmozdítására végzett munkáról egyébként részletes kimutatást kaptunk a kereskedel-

mi és iparkamara főtűtkárságától, amelyet legközelebbi számunkban ismertettünk.

Mindent összevéve megállapíthatjuk, hogy a kezdet biztató távlatokat nyit meg a jövőre nézve. Még sok a tennivaló különösen a keresztény magyar kereskedők áruhoz-juttatása terén, ami a zsidó gyáripari kartelek és nagykereskedői maffiak megtörése nélkül nehezen képzelhető el. De máris sok történt a magyar városi polgárság térhódítása érdekében s ha nem csupán a hatóságoktól várunk intézkedést, hanem keresztény magyar öntudattal és szívós összetartással munkát, kitartást és áldozatot vállal a város közönsége is, akkor a szabadság, az új magyar élet elkövetkező esztendeiben vissza tudják majd hódítani mindazokat a gazdasági területeket, amelyeket a liberális korszak bűnei és a román uralom magyar nemzetellenes törekvései folytán elvesztettünk.

RÁDIÓ

- VASARNAP, SZEPTEMBER 7.**
- 8.00 Szózat. Hanglemezek.
 - 8.45 Hírek.
 - 9.0 Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. Prédikál Pethő Sándor lelkész.
 - 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István bazilikából. A szentbeszédet mise után dr. Hamvas Endre protonotárius, kanonok, budapesti érseki általános helytartó mondja.
 - 11.15 Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Prédikál Danhauser László vallásniti-lelkész.
 - 12.20 Időjelzés, vízállásjelentés.
 - 12.30 Székesszékesi Zenekar.
 - 13.00 Rádiókronika. Elmondja Papp Jenő.
 - 13.45 Hírek.
 - 14.00 Hanglemezek.
 - 15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata.
 - 15.45 Beszékart-zenekar.
 - 16.00 Egészségügyi Kalendarium.
 - 16.40 Az Orosz-birodalom népei. Irta Divényi Adorján dr. egyetemi tanár. Közművelődési előadássorozat.
 - 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
 - 17.20 Honvédműsor.
 - 18.00 Ania Suli énekel, jazz-hármas kísérettel.
 - 18.15 Kürthy György színész tréfákat mond el.
 - 18.30 Szalonötös.
 - 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
 - 19.20 „Haj regő rajta...” Super Endre dr. előadása. (Felolvasás). Közreműködik Nagy Izabella, Korsh Endre, az Operaház tagja és Veress Károly cigányzenekara.
 - 20.00 Sport és lóversenyeredmények.
 - 20.15 Az éjjeli nap. Hangjáték három részben.
 - 21.40 Hírek.
 - 22.10 Hangképek a Nemzetközi Balatoni Sporthétről. A közvetítést Balatonfüredről Pluhár István vezeti.
 - 22.35 Táncelemezek.
 - 23.00 Hírek német, olasz, angol, francia nyelven.
 - 23.25 Zsiga Jenő cigányzenekara.
 - 24.00 Hírek.

Magyar-Olasz Bank r. t.

Központ: Budapest,
V. Nádor utca 16.

Nagyvárad fiókja:

Rákóczi út 4. Telefon: 13-77 és 13-78.

Polgári ruhás szlovák ejtőernyősök szálltak le magyar területen

Az egyik ejtőernyős meghalt, a másik megadta magát. Roosevelt a tengelybarátság feladását kívánja Japántól

Csangkaisek is részt akar venni a moszkvai értekezleten

A MTI jelenti. Az északkeleti határ közelében kedden éjjel szlovák származású ejtőernyősöket dobtak le szovjet repülőgépről. Az egyikük kisebb zúzódásokkal a legközelebbi vasúti őrházban jelentkezett és önként megadta magát. Társa hibás ejtőernyőnyitást következtében meghalt. Mindkét ejtőernyős polgári ruhát viselt. Ismétlő-

pisztoly és térkép volt náluk. Mind-egyiknél cseh, német és szlovák nyelvű igazolvány, valamint 5000-5000 korona értékű szlovák pénz volt. Az őrizetbe vett ejtőernyős elmondotta, hogy Kiev környékén indították el őket azaz, hogy Eperjes környékén ugorjanak le. Feladatuk kommunista hírverés, forradalomra való lázítás volt.

Pannonia szálló
Girllje
szombaton este nyílik.
Az uri közönség
táncol

Mannerheim tábornagy kiáltványa és az állítólagos finn különbéke

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung a Finnország állítólagos békekivánságaival kapcsolatos hírekkel szemben rámutatott Mannerheim tábornagynak a finn hadsereghez a régi finn terület visszaszerzése alkalmából intézett felhívására, amelyet a német sajtó teljes terjedelmében közölt és hozzáfűzött megjegyzésében kiemelte Mannerheim tábornagynak azt a megállapítását, hogy a béke még nem érkezett el Finnország számára. Berlińi felfogás szerint ez világos cáfolata mindazoknak a híreknek, amelyek azt állítják, hogy Finnország különbékét köt, mert a megszállott terület visszafoglalásával hadicélját elérte tekint. Finnország nyilvánvalóan érdekelve van a bolsevizmus elleni hadjárat folytatásában.

HARGBA INDULT A BOLSEVIZMUS ELLEN A FRANCIA NÉPPÁRT ELNÖKE

Párizsból jelentik: (NTI) Doriot, a francia néppárt elnöke, csütörtökön

a francia önkéntes légió első csoportjával elutazott a bolsevizmus elleni harcra a keleti arcvonalra. (MTI)

ROOSEVELT A TENGYELYBARÁTSÁG FELHAGYÁSÁRA SZÓLITOTTA FEL JAPANT

Washingtonból jelentik: (NTI) A külügyminisztérium körében hangoztatják, hogy az Egyesült Államok felhagyott Japán megbékéltetésének ki-

Papen rövidesen visszatér Ankarába

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung berlini tudósítója szerint Papen nagykövet németországi látogatását magánjellegűnek mondják anélkül, hogy megcáfolnák azt a hírt, mely szerint ez alkalommal hivatalos személyiségekkel is érintkezni fog. — Londonban — állapítja meg a jelentés

Folyó hó 20-25 között nyílik meg Nagyvárad legmodernebbül berendezett

KASZINÓ MOZGÓJA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 5 sz.

sérletével és közölte Tokióval, hogy csak akkor kerülhet sor a csendes-océáni megegyezésre, ha Japán felhagy a tengelyhatalmak iránti barátsággal. (MTI)

Az Esti Ujság londoni jelentése szerint Churchill angol és Mackenzie King kanadai miniszterelnök csütörtökön beszélt a londoni City tanácsában. Minidketten megfelelő mennyiségű északamerikai segítséget követeltek Nagybritanniának. A kanadai miniszterelnök azt mondta, hogy az angol sziget létét közvetlen veszély fenyegeti.

Newyorkból jelentik: (NTI) Az angol kormány angliai látogatásra hívta meg az amerikai kongresszus több tagját. Az amerikai vendégek Nagy-britanniában meggyőződnek majd az

Angliába szállított hadianyag felhasználásáról. (MTI)

ZAVARBA EJTETTE A PLUTOKRATA-BOLSEVISTA FRONTOT CSANGKAISEK KIVÁNSÁGA

Berlinből jelentik: (B. T.) A Völkischer Beobachter szerint a csungkingi kormány azzal a kéréssel fordult Londonhoz, Washingtonhoz és Moszkvához, járuljanak hozzá, hogy a csungkingi kormány képviselője is résztvegyen a moszkvai értekezleten. A csungkingi kormánynak ez a kívánsága a plutokrata és bolsevista hatalmakat nagy zavarba ejtette. Főképpen London tiltakozik a kínaiak kérésének teljesítése ellen.

Törökország senkit sem enged át a Dardanellákon

Istanbulból jelentik: (B. T.) Styrling tengernagy, az amerikai haditengerészet volt vezérkari főnökének cikke, amelyben a Dardanellákon való erőszakos átvonulást ajánlja az angoloknak, igen élénk visszhangot keltett. A törökök hangoztatják, hogy

Törökország semmi körülmények között senkit sem enged át a Dardanellákon.

A török sajtó visszautasítja Styrling

javaslatát és azt a véleményét fejezi ki, hogy az amerikai tengernagyból valószínűleg hiányzik a való helyze ismerete katonai és politikai téren.

A Mai Nap írja: Ankarai jelentés szerint — mint a Mai Nap írja — néhány lap olyan híreket terjesztett, amelyek a török kormány esetleges újjáalakításáról szóltak. Illetékes körökben nem hajlandók állást foglalni ez ügyben. Általában nagy tartózkodással figyelik ezeket a híreszteléseket, amelyek főleg angol és amerikai forrásból származnak.

Londonból jelentik: Itteni jelentés szerint — mint a Mai Nap írja — az angol és indiai csapatok Irán valamennyi fontos pontját és a Kaukázus felé vezető utvonalat megszállták. A bolsevisták pedig Teheránt szállották meg és azt elválták a külvilágtól.

FELHÍVÁS

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a városi jeggyár egy darab selejtes lovat folyó hó 9-én a nagyvárad állatvásártéren nyilvános árverésen elad. Igazgatóság

Iskola szereket vásároljunk

Keresztény üzlet. Könyv- és papirkereskedésében Bémer tér 3.

— azokkal az ankarai hírekkel foglalkoznak, amelyek Papen utját magyarázzák. Papen néhány nappal ezelőtt utazott Németországba. Ugyanakkor Clodius vezetésével gazdasági küldöttség utazott Törökországba. Azt hiszik, hogy Törökország szilárd magatartást fog tanúsítani minden irányban és semmi olyan nem történhet, ami Törökország semlegességét megsértené.

Istanbulból jelentik: (B. T.) Itteni hírek szerint Clodius német gazdasági főmegbízott szombaton érkezik Istanbulba. Azt hiszik, hogy Papen rövidesen szintén visszatér Ankarába.

HATÁRÁTLÉPÉSI ÜGYEKET TÁRGYALT A TÖRVÉNYSZÉK BÜNTETŐTANÁCSA. Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délelőtt több határátlépő ügyet tárgyalt a nagyvárad törvényszék harmas büntetőtanácsa. A határátlépők valamennyien a legenyhébb büntetést kapták és az ítéletben megszabott büntetéseket a törvényszék a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek is számította be.

TESTA cserép-kályhakkal reggel még 18 fokos meleg szobában kel fel

LERAKAT

TESTA

Szaniszló utca 68
Telefon 14-94

Roosevelt találkozik Konoye, japán miniszterelnökkel (?)

Törökország megtámadására biztatja Angliát az amerikai sajtó. — Elindult a Vatikánba Roosevelt személyes megbízottja

Fontos támaszpontokat foglaltak el honvédeink a Dnyeper-menti harcokban

Lisszabonból jelentik: (Stefani) Taylor, Roosevelt elnök személyes megbízottja a Szentészknél, csütörtökön reggel Lisszabonon át elindult Rómába. (MTI)

Washingtonból jelentik: (NTI.) Hírek terjedtek el, hogy Roosevelt elnök és Konoye japán miniszterelnök találkozni fog. Ezzel kapcsolatban a sajtóértekezleten kérdést intéztek Hull külügyminiszterhez. Hull külügyminiszter arra a kérdésre, vajon nyilatkozik-e Roosevelt és Konoye találkozásáról, kijelentette, hogy a távolkeleti helyzetről szóló kommentárhoz nincs hozzászólni valója. — (MTI.)

Newyorkból jelentik: (Stefani.) Az amerikai rádió közölte, hogy megérkezett Vladivosztokba a szovjetnek szánt amerikai benzinszállító első tartályhajó. Ez a jelentés rácafol az amerikai sajtó híreire, amelyek szerint már hetek óta érkeznek Vladivosztokba amerikai benzinszállítványok. A közlés szerint még három hajó halad a Szovjetunió felé amerikai benzinnel. (MTI)

Lisszabonból jelentik: (Stefani.) Csütörtökön három magasállású amerikai tiszt érkezett a portugál fővárosba. Innen tovább utaznak Londonba, ahol katonai megfigyelőknek tevékenykednek. (MTI.)

3-án ugyancsak a keleti arcvonal középső részén több napos heves harcokra került sor. Ezekben a harcokban 95 szovjet páncélkocsit semmisítettek meg, illetve zsákmányoltak.

Csupán egyetlen német hadosztály szakaszán a szovjet 62 páncélkocsit vesztett. A Szovjet repülőgép vesztesége szeptember 1. 2 és 3-án 83 60 és 86, összesen 229 repülőgép volt.

Sikertelen szovjet átkelési kísérlet a Dnyeperen

Berlinből jelentik: (NTI) A szovjetcsapatok szeptember 3-án hajnalban át akartak kelni a Dnyeper nyugati partjára. A sötétség leple alatt néhány egységnek sikerült elérni a nyugati partot, ott azonban felmorzsolták őket. A többi szovjetegységet még a folyón megsemmisítették. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Néhány szovjet bombázó a péntekre virradó éjszaka támadást kísérelt meg Berlin ellen. Két ellenséges gép közül egyiket lelőtte a légvédelmi tüzérség. Bombázásról nem érkezett hír. (MTI)

Helsinki-ből jelentik: (NTI) A vezér

**Szövetek
selymek
vásznak
damasztok
kartonok
zeleirek**

**Erdélyi
posztókereskedés
Nagyvárad, Hlatky E.-u. 7.
Szabott árak!**

A németek ugyanezen a napokon 9, 2 és 6 gépet, összesen 17 gépet vesztettek. (MTI.)

és a véderő legfőbb parancsnokának megbízásából Jodl tüzérségi tábornok csütörtökön átnyújtotta Mannerheim tábornagnak, a finn hadsereg főparancsnokának, a Führer által adományozott vaskereszt lovagkeresztjét. MTI

Helsinki-ből jelentik: (NTI) Hivatalos jelentés szerint a finn légierő légi ütközetben hét szovjetgépet lelőtt, egyet megrongált. A légvédelmi tüzérség szintén megsemmisített hét ellenséges gépet. Az ellenség összesen 22 gépet vesztett. E hadműveletekben 2 finn gép vesztett el. Személyzetük megmenekült.

Ismét súlyos veszteségeket szenvedett a Szovjet az egész keleti arcvonalon

Berlinből jelentik: Mint a Német Távirati Iroda értesült a Szovjet az egész keleti arcvonalon a szeptember 2. és 3-iki harcokban ismét súlyos veszteséget szenvedett. Az egyik német hadosztály száz szovjet gépkocsit zsákmányolt. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) A német légierő a vasutak bombázása során ismét több helyen felszakították a pályatestet. Egyes vonalakon csapatszálító vonatokat találtak el. Szeptember 3-án német gépek bolsevista hajókat bombákkal árasztottak el. (MTI.)

14 MILLIÓ TONNA HAJÓTERET VESZTET ANGLIA A HÁBORU KEZDETE ÓTA

Berlinből jelentik: (NTI) A német véderő főparancsnokságának jelentése

szerint Nagybritannia a két háborus év alatt 13 millió 88.283 tonna saját vagy brit szolgálatban álló hajóteret vesztett. (MTI)

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda a csütörtöki hadijelentés kiegészítéseként a következőkről értesül: Az Anglia elleni háboruban a háboru kezdete óta, 1941. augusztus elsejéig 13 millió tonna ellenséges vagy angol szolgálatban álló kereskedelmi hajótér pusztult el. Ennek egynegyedét a légierő, háromnegyedét a haditengerészet semmisítette meg. Ellenőrizhetetlen, de kétségtelenül igen jelentékeny a német aknaháboru eredménye is. Mindenesetre bizonyos, hogy az atlantióceáni csatában sem a német kezdeményezés, sem a német fegyverek ereje nem csökkent

Titkos megbizatással Izlandba érkezett a venezuelai hadsereg főparancsnoka

Newyorkból jelentik: (NTI) A Herald Tribune szerint Contreras tábornok, a venezuelai hadsereg főparancsnoka, titkos megbizatással Izlandra érkezett. (MTI)

Bazelből jelentik: (Bud. Tud.) A Bazel Nachrichten singaporei jelentése szerint jelentős mennyiségű brit csapat kötelék és tüzérség érkezett az angol támaszpontra. Singapore

ujabb megerősítése nagy feltűnést keltett. (MTI.)

Kantonból jelentik: (NTI) A dél-kínai japán expedíciós hadsereg csütörtökön nyilvánosságra hozta, hogy azokat a japán egységeket, amelyeket a Fukien partján vontak össze, szeptember harmadikán ismeretlen céllal elszállítottak. (MTI)

Amerikai mesterkedések Törökország háborúba kényszerítésére

Isztanbulból jelentik: (NTI.) A török sajtó nagy felháborodással foglalkozik a Star című amerikai lap és Sterling tengerügyi cikkével. Az Ikdam szerint az amerikai sajtó cikkei nyilvánvalóan arra uszítják Angliát, hogy támadja meg Törökországot, vagy is tegye hadviselővé a török államot. (MTI.)

Szófiából jelentik: (NTI.) A lapokban hivatalos közlemény jelent meg,

amely szerint Boris király szerdán kihallgatáson fogadta Raeder vezértengernagyot. (MTI.)

Szófiából jelentik: (NTI.) A képviselőház kormánypárti többsége, csütörtökön tartotta második bizalmas ülését. A kiadott hivatalos közlemény szerint, a kormánypárt teljes mértékben helyesli az együtműködés eddigi politikáját a hármasegyezményt aláíró hatalmakkal. (MTI.)

Honvédeink sikeres hadműveletei a Dnyeper mentén

A MTI jelenti: A szövetségesek a Dnyeper-menti harcokban az ellenség véres veszteségei mellett folytatták sikereikkel járó hadműveleteiket. Honvédek kötelékek kisebb harcok után birtokba vettek egy fontos támaszpontot és visszaverték az ellenségnek azt a kísérletét, amely annak visszaszerzé-

sére irányult. Eközben sok foglyot ejtettünk. Az egyik magyar osztagot megadást színelő polgári ruhás ellenséges csoport támadta meg. A támadó csoportot a honvédek teljesen megsemmisítették. Légvédelmi tüzérségünk lelőtt egy szovjet bombázógépet.

Teljesen megsemmisítették a németek a 102-ik szovjet páncélos szovjet hadosztályt

Berlinből jelentik: (NTI.) Katonai részről a következőket közlik a Német Távirati Irodával: A keleti arcvonal középső szakaszán több napos harcok során a német csapatok körülfogták a 108. szovjet páncélos hadosztályt és teljesen megsemmisítették. A zsákmányolt hadiszerek még áttekinthetetlenek.

A német csapatok igen sok szovjet páncélkocsit zsákmányoltak. A német páncélos erők az eddigi összeszámlálás szerint ötezer foglyot ejtettek és igen nagy mennyiségű szovjet hadiszert zsákmányoltak, köztük 37 löveget, igen sok páncélozott járművet és más gépjárművet, géppuskát és gyalogsági puskát. Szeptember

Biharmegyei Takarékpénztár

A Magyar Bank és Kereskedelmi R. t. Budapest leányintézete.

A vármegye legrégebb pénzüzete.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

1841 1941

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

fennállásának 100-ik esztendejében.

Alapított 1841-ben kelt királyi szabadalomlevéllel.

Alaptőke és tartalékalapok: P 56.000.000.—

Nagyvárad fiókjá:

Bémer-tér
Telefon: 10-31.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet
Ingatlanokra előnyös kölcsönöket nyújt
Bankszerű hiteleket folyósít
Foglalkozik a Banküzlet minden ágával.

és nem is fog lankadni. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Német harci gépek csütörtök délután 15. elcsúszott gépet lőttek le a Csatorna partján Dünkirchen és Calais között. Calland alezredes 81-ik légigyőzelmét aratta ezek során. Az angol légi-erő csütörtökön összesen 21 gépet veszített. Saját veszteségünk nincs. — (MTI.)

OLASZ NEHÉZBOMBÁK TALÁLATA ERTE TOBRUK KIKÖTŐJÉT

Róma (Stefani): Az olasz főhadiszállás 457. közleménye: A légi-erő szerdán tekintélyes kárt és veszteséget okozott az ellenségnek. Bombavetőgépek nehéz bombákkal eltaláltak Tobruk kikötő berendezéseit, gépjárműveket és Marsa matruhi ütegállásokat. Vadászrepülőgépek Sidi el Barrani környékén megtámadták gépesített erők nagyobb csoportjait. A támadás sok különböző mintájú gépjárművet felgyújtott. Sok rakéta keletkezett.

Olasz gépek géppuskáztak Sidi el Barrani repülőterén ellenséges gépe-

ket. 18 ellenséges gépet lelőttünk.

Más kötelek a csütörtökre virradó éjjel Malta ellenséges támaszpontjait támadták meg és eltaláltak fontos célpontokat. Da Valettában egy gőzös egy nehézbomba találatára következtében kigyulladt. Három gép nem tért vissza.

Tobruk arcvonalán heves tüzérségi tevékenység volt. Az ellenség berepült Derna felé. A támadásnak a muzulmán lakosság körében néhány

Miért nem lehet Nagyváradon zsirt és sertéshúst kapni!

— Nyilatkozik a Nagyvárad Húsiparosok Szakosztálya —

A nagyvárad húsiparosok részéről az alábbi közleményt küldték be a lapunk szerkesztőségének:

A nagyvárad húsiparosok szakosztálya tegnap esti ülésén foglalkozott a város közönségének zsir- és hús el-

számlázata van. Magánépületekben némi kár keletkezett.

Kelet-Afrikában nem történt említésre méltó esemény. (MTI.)

GONDAR HŐS VÉDŐI FELE FORDUL AZ OLASZ KÖZVELEMÉNY FIGYELME

Rómából jelentik: (MTI.) A gondari helyőrség hősie ellenállása ismét a kelet-afrikai harcokra tereli az olasz közvéleményt és a sajtó figyelmét. A lapok vezetőhelyen közlik a Gondart védő tábornok napiparancsát, amelyben kijelenti, hogy az olasz csapatok védelmezni fogják Gondart.

Berlinből jelentik: (NTI.) Harci-erőcsik fedezete alatt az angolok szeptember másodikán Tobruk körzetében meg akarták közelíteni a német és az olasz hadállásokat. A támadás azonban megheiusult. A nyugati körzetben több páncélszármotort összehoztak az angolok. A tüzérségi tűz hatására azonban kénytelenek voltak szétszéledni. (MTI.)

Rómából jelentik: (MTI.) Az olasz lapok közlik, hogy az angol légi-erő bombázórajainak parancsnoka a következő nyilatkozatot tette: Mihelyt az éjszakák elég hosszúak lesznek, ismét megkezdjük támadásainkat az olasz területek ellen. Új bombázógépeink el tudnak jutni Róma felé is.

Jól jár Ön is és az órája is,

ha használaton kívüli aranytárgyait, használható órára vagy ékszerre becsereleli.

Törött aranyat magas napiáron veszek

Gyenge István

órák és ékszerész

Nagyvárad, Rákóczi-ut 19. szám.

ségét tehermentesítsék, igyekeztek a termelőktől a törvényes kereteken belül élő sertést beszerezni. Sajnos a beszerzési lehetőség igen súlyos nehézségekbe ütközött, mert a termelők nem hajlandók az előirt rögzített árakon eladni állataikat. Erre a legnagyobb bizonyíték — amit a városi piaci biztos is igazolhat — hogy január óta a városi sertéspiacra egyetlen vágósertést sem hajtottak fel, ugyanígy, hogy a sertéspiac a forgalom teljes megszűnése miatt teljesen begyepesedett.

A húsellátási zavaroknak tehát, amint legutóbb az Alispán ur is elismerte, nem a húsiparosok az oka, hanem a megyében levő sertéshány de részben hozzájárul az is, hogy más megyékből is bevásároltak Bihar megyéből sertéseket.

A húsiparosok tehát a várostól várják a legsürgősebb intézkedéseket és amennyiben ez nem történik meg, úgy a húsiparosoknak nem áll módjukban a város sertéshús és zsir szükségletének biztosítása és ebből kifolyólag magukról minden felelősséget elhárítanak.

Húsipari Szakosztály Vezetősége

Haman Bálint helyettesíti a külföldön tartózkodó igazságügy-minisztert

Budapestről jelenti a MTI: Radochay László igazságügyminiszter a Birodalom igazságügyminisztériumának vezetésével megbízott Schlegerberger állami titkár meghívására a hét végén több napos tartózkodásra Németországba utazik.

Budapestről jelenti a MTI: A Kormányzó Ur Öföméltósága Gödöllőn 1941. augusztus 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. Radochay László igazságügyminiszter külföldi tartózkodásának idejére az igazságügyminiszterium ideiglenes vezetésével Haman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert bizta meg.

Egy és negyedmillió pengős beruházás a nagyvárad villamosműnél

Ülést tartott a városi üzemek igazgatósága. A belügyminiszter hozzájárult a beruházásokhoz

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délután a városháza kistermében dr. Soós István polgármester elnöklése mellett ülést tartott a városi üzemek igazgatósága. A több pontból álló tárgysorozaton a következő fontosabb ügyek szerepeltek.

Örömmel vette tudomásul az igazgatóság, hogy a belügyminiszter hozzájárult a legsürgősebb beruházásokhoz 1.250.000 pengő értékben.

Ebből az összegből új kazánt, gőzturbinát, generátort és kapcsolótáblát kap a villamosmű. Az igazgatóság hozzájárult egy áramátalakító berendezéshez a városi vasút üzemének biztosítása céljából. Erre azért van

szükség, mert a villamosmű váltóáramát egyenárammá kell átalakítani.

Tudomásul vette az igazgatóság, hogy az ellenőrzés országos kormánybiztosa a szénárakat feleltes.

Nagykároly megyei város ajánlatot kér a várostól villamosenergia szállítására. Az üzemek ennek a kérésnek egyelőre nem tudnak eleget tenni, ha a villamosmű átszervezése befejezést nyer, visszatérnek Nagykaroly kérésére. Elhatározták a város közvilágításának fejlesztésére lámpák beszerzését és

egyhangú lelkesedéssel vették tudomásul az üzemek sportegyleteinek beolvadását a NAC-ba.

Az igazgatóság felkérte a polgármestert, hogy a városi és üzemi alkalmazottak részére közösen szerezzék be a tüzfát és havi részletekben vonják le a fizetésből. Tudomásul vették, hogy a kábelek ára 18 százalékkal emelkedett az árkormánybiztos engedélye alapján. Végül elhatározták, hogy az Óssi-telepen a vízellátás biztosítására a meglévő anyaggal körvízvezetékét létesítsenek.

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,

keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.

Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék. Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalom.

Fémipari közpéllalat gyakorlott villamos- és autogén-

hegesztőt

keres. Ajánlatok: Ikarus Rt. Budapest, XIII., Országbíró-u. 26-b.

Árnyoldalak a felszabadult város népmozgalmában

Irta: POLYÁK ISTVÁN

Társadalmi betegséggel foglalkozunk egyik cikkünkben. Arra igyekeztünk rámutatni, hogy a kutyasétáltatók szektájának feltűnő megnövekedése beteges jelenség társadalmunk életében. Szorosan összefügg — sajnos — a nemzet természetes életösztönének legyengülésével, az élet céljának pogány, hedonista fel fogásával, az igazi, lélekben lakó és életben kivirágzó kereszténység kiányásával.

Nem a kutya jelenti a válságot, hanem az az úr, amit házastársak életében be akarnak tölteni vele. Rossz szokások mindig előfordultak a társadalomban. Sokszor hatalmasodtak el az életen súlyos bűnök. Súlyos válságok azonban csak akkor kezdődtek, amikor valamilyen bűn a természet törvényeit kezdte dűlni, amikor az élet fájának gyökerén rá gódott valamilyen erkölcsi ragály.

A kutyások szektájának túlságos elszaporodásával sem lenne semmi baj, ha ez a jelenség nem lenne kísértője és eredménye egy sokkal mélyebb, sokkal súlyosabb erkölcsi és nemzeti válságnak. Nem kevesebbről, mint arról van itt szó, hogy tehetősebb társadalmi rétegekben a nemzeti életerő, az életösztön ösereje kétségbeesetten megcsappant, az értékek sorrendje teljesen fejtetűre állott és az élet felfogása, irányelvei a pogány hedonizmus színvonalára süllyedt. Ez a súlyos válság látható és megfogható formában úgy jelentkezik, hogy az említett rétegek sem a születések, sem a házasságok rovatát nem szaporítják. Bő gyermekáldás, sok házasságkötés jelenti azt, hogy a nemzet ifju, hogy állandóan megújul az élet folyamatosságának természetes forrásaiból. Ahol ezek a források elapadnak, ott pusztító erővel dűl a válság, ott erkölcsi betegségek rágódnak az élet fájának gyökerén, ott letértek arról az ösvényről, amelynek biztos korlátait és irányát a természet isteni törvényei, a keresztény erkölcsi életszemlélete és értéktétele biztosítja.

Aki figyelemmel kísérte a város anyakönyveinek hetenkint közzétett adatait, az bőséges bizonyítékot talál a fenti megállapításra.

Mostanában általánosan feltűnt, hogy sok az áldott állapotban levő fiatal anya. De az is feltűnt, hogy az áldott állapot örvendetes jelensége megáll bizonyos társadalmi rétegek határainál és pedig éppen ott, ahol a módosabb, tehetősebb élet kezdődik, ahol leginkább kellene számítani az élet forrásainak bő felbuzogásával. Elég vizsgálat tárgyává tenni a népmozgalom egy heti adatait, egy hét keresztmetszetét, hogy meggondolkasztató tanulságokat vonhassunk le belőle az első szabad év számadásainál.

Augusztus 24-től 31-ig terjedő időben 36 gyermek született Nagyváradon. A 36 közül 13 iparos és iparos segéd gyermeke, 8 napszámosé, 5 postai, vasuti és más altiszté, 3 katonaultiszté, 2 kereskedőé, 2 talmudistáé, 1 körjegyzőé, 1 századosé, 1 tisztviselőé.

Házasságot kötött ugyanebben az időben 10 iparossegéd, 4 napszámos, 4 iparos, 2 kereskedő, 1 községi rendőr, 1 üzemi gépész, 1 piaci árus, 1 magántisztviselő, 1 utazó, 1 fuvaros, 1 gyárimunkás, 1 kistisztviselő, 1 altiszt, 1 népzeneész, 1 szerelő, 1 utazó és 1 cirksztulajdonos, összesen: 33.

Nem mondhatja senki, hogy ez szándékos összeállítás. Visszamehettünk a többi hetekre, ugyanezt a képet, ugyanezt a keresztmetszetet fogjuk adni. Pontosan megállapítható társadalmi jelenségről, minősítve nemzeti és erkölcsi válságról van itt szó. Az adatok nem jelentik, nem csinálják, hanem csak érzékeltetik a válságot. A válság régi keletű, gyökér szárai sokszor évtizedes, vagy éppen évszázados bűnökből táplálkoznak és sajnos, rövid időközökben (mi számít itt sokszor egy-két év is) felvett keresztmetszeteik biztosan mutatják az egész válság hű képét.

Nagyváradon a felszabadulás első éve után tehát az a helyzet, hogy erkölcsi és nemzeti szempontból a szerényebb életkörülmények között élő rétegek jelentenek értéket, jelentik a nemzet erejének, jövőjének erőforrásait. Aki ismeri ezeket a rétegeket, az tudja, hogy valóban így is van. Az tudja, hogy bár ezeknek jut a kisebb darab kenyér, a kevesebb ruha, a kevesebb figyelem, kedvezmény, mégis ezek jobb lelkesebb, őszintébb és önzetlenebb magyarok, haza

fiak, áldozathozók, tisztáblátásuk, mint a hisztériásan beteg remegők, akik a fehér kenyér, a zsemle, a kényelem és a biztos nyugdíj alapján ítélnek meg és hasonlítanak össze jelent, multat és jövőt.

Többször megírtuk már, hogy a liberális és zsidó szellemiségén, klubok és mulatók penészes világában, az igazi keresztény erkölcsiség teljes mellőzésével felcseperedett nemzedék életerejét kezdte ki legjobban az a betegség, amelynek következményei a népmozgalmi adatokban mutatkoznak meg. Ez a nemzedék pénzt akar keresni, sokat, bármilyen áron. A legkisebb, amit azonnal hajlandó megadni érte, éppen az erkölcsiség. Ebből a rétegből kerülnek ki gazdasági téren a zsidóbujtatók, az állás-halmozók, a minden szerepet vállalók, a telhetetlenek, erkölcsi téren pedig a tisztességes házak, családi tűzhelyek rémei, klubok töltőlélei, kártyasztalok, botrányok hősei, nemzeti téren pedig minden becsületese népi megújulás akadályai, hisztérikus tömeghangulatok terjesztői, váplálói. Csak nézzünk szíjjel, mindenütt megtaláljuk őket. Amikor ezeknél házasságra, gyermekre kerül a szó, unottan, cinikus közömbösséggel térnek ki előle a modernség jelszavával. Pedig egy heti éjszakai életükre és erkölcszetelenségükre többet költenek, mint egy szerény fizetésű családapa egy hónapra költeni tud gyermekeire.

Hogy pedig ne zárjuk le ezt a cikket gyászakkordokkal, rámutatunk a népmozgalmi kimutatás másik, nap-sugaras oldalára. Gyermekáldás, egészséges életösztön jellemzi a kisembereket és ez nekünk elég.

Ez a magyar jövő záloga.

Dr. Gyapay László helyettes polgármester nyilatkozik a felszabadult Nagyvárad első évéről

Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt egy év Nagyvárad életében nem telt el eseménytelenül. A „Peceparta Páris”, ahogy a századfordulón büszkélkedtek a város polgárai a lázas íremben épülő, fejlődő városukkal, a felszabadulás utáni első évben rengeteg bajjal, gonddal küzdött, de most már túl van az első nehézségeken.

Erről beszélgettünk dr. Gyapay László helyettes polgármesterrel, aki mint a pénzügyi osztály vezetője, állandóan a város ügyében tartja kezét.

figyeli és tudja az eseményeket, talán ezért bízik a város jövőjében...

— Az idegen megszállás a város életében nyomasztólag jelentkezett, elsovadt minden, mert a hatalom birtokosai saját céljaikat tekintették. Leállott gyárak, malmok, üzemek és elbocsájtott munkások ezrei mutatták szegénységünket. A menekülők ezreiről kellett gondoskodni, egyszer liszt, zsír, burgonya, másszor tűzifa, petróleum, olajhiánnyal kellett megküzdeni. Ilyen körülmények között lépett életbe a

Japportnak nincsen párja!

Várad legjobb cukrászdája!

polgári közigazgatás 1940 november 26-án.

— Az első teendő a közigazgatás megszervezése volt. Tíz ügyosztályt állított fel a polgármester s a munka nyomban megindult. Először a közellátást kellett megszerveznünk. Második legfontosabb teendőnk a város pénzügyi egyensúlyának biztosítása volt. Harmadik lépésünk a munkaképesekről és munkaképtelenekről való gondoskodás volt. Az elmúlt fél évben szociális célokra 804.300 pengőt fordítottunk.

— Rengeteg teendőnk volt közegészségügyi téren is, — folytatta a polgármester, — nagyon elhanyagolt állapotokat találtunk e téren. Jelenleg folyamatban van a Levente-intézmény megszervezése és rendkívül fontos és nagyjelentőségű feladat volt a városi iparhátság megszervezése.

— A problémák és feladatok közül, — amelyek megoldásához a legtöbb figyelem, idő, alapos és körültekintő program s mindenekelőtt pénz kell, — a városrendezési és fejlesztési kérdések a legfontosabbak.

— Kiemelkedő esemény volt a tavaszi közgyűlés, amelyen vita nélkül fogadta el a törvényhatóság bizottság a 22 év után első magyar, négy milliós költségvetést és esemény lesz az új költségvetés, amelyben 2 és fél milliót fordítunk beruházásokra.

— Egy év alatt is sokat pótolunk, közös munka folyik, amelynek eredményeit nem lehet letagadni. Városunk rendeződik, szépül, élete mozgalmassá, látképpé válik, — fejezte be nyilatkozatát a helyettes polgármester, — így reméljük, hogy a jövő évben hármadik jubileumot üli Szent László városunk rövidesen ismét elfoglalhatja azt a helyet, amelyre multjánál fogva hívatott... (P. L.)

A BIHARMEGYEI TAKARÉK-PÉNZTÁR IGAZGATÓSÁGA dr. Cziffra Kálmán elnöklete alatt megtartott mai ülésén Szemere Miklós az intézet vezérigazgatója a változott körülményekre tekintettel tisztségéről lemondott, amit a Takarékpénztár igazgatósága tudomásul vett. Ugyancsak a mai ülésen az igazgatóság tagját, Horváth Árpádot hívta meg a Takarékpénztár vezérigazgatói tisztségére, aki ezen meghívást elfogadta. A Bihar megyei Takarékpénztár, a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. égisze alatt és Horváth Árpád irányítása mellett bizonyára hamarosan újból el fogja foglalni Nagyvárad és Bihar megye gazdasági életében azon előkelő helyet, amely anyaintézete tökérejenél fogva méltán megilleti.

Nagyvárad Agrár Takarékpénztár R.-t.

Nagyvárad, Rákóczi-út 6.

Alaptőke és tartalékok: 1.323.000'— Pengő. — Foglalkozik takarékpénztár és banküzlet minden ágával. — Export-Import finanszírozás, Áruüzletek. — Felfogad betéteket előnyös kamatozásra. Devizák igénylése és valuták adásvétele. — Telefon 12-17.

Fiókinézet Nagyszalontán.

Nagyszalontai áruaktárába beraktároz és kölcsönt nyújt terményekre és árukra. — Telefon: Bankfiók 4., Aruraktár 45.

Iskoláink helyzete a felszabadulás első évében

Irtta: M. FGDOR VIOLA

Másodízben nyitnak kaput iskoláink azóta, hogy faluk között ismét otthonra talált a magyar szó és a magyar szellem, mely két évtizeden át száműzöttként bolyongott s csak hitvallásos iskolákba nyert bebecsültatást. S hogy azoknak is mennyi kellett ezért harcolniok, tűrniök, ál-
dozniök, — ők a megmondható s az a sokak magyar ifju és leány, aki ezekben az iskolákban tanulta meg a magyar ABC-t, a magyar történelmet és irodalmat s mindazt, amit magyar gondolatnak, magyar kultúrának nevezünk.

Az elmúlt évi, első kapunyitáson még az ezer nehézségre felkészült s ezernyi akadályba ütköző kezdőlépés

lámपालáza égett. Minthogy maga a felszabadulás szeptember 6-ikán, tehát iskolanyitás idején történt az iskolaév megnyitása természetesen kitolódott. Az akkori katonai közigazgatás, élén vitéz Rajnay Károly tábornokkal, minden erőfeszítést megtett, — mint minden más téren — hogy a közoktatás is a lehetőség szerint zökkenőmentesen lendüljön át az új magyar életbe.

Nagy gondja volt arra, hogy az általa kinevezett tanszemélyzet mindenkor a szociális és népi szellemet tartsa szem előtt, lelkiükre kötve, hogy szeressék, támogassák és megértéssel neveljék a szegényeket s ez legyen az új magyar közoktatás vezérlő szelleme.

Nem volt könnyű a szervezés munkája

A talaj tehát elő volt készítve. A talaj tehát elő volt készítve. A talaj tehát elő volt készítve. A talaj tehát elő volt készítve.

Dr. Maritsa Dénes, a polgári közigazgatás életbelépésével egyidőben kinevezett Biharvármegyei királyi tanfelügyelő hasonló lelkesedéssel és nagy hozzáértéssel kezdte meg a közoktatás végleges megszervezését.

Nem volt könnyű a feladata, mert — bár Rajnay tábornok körültekintő intézkedései megkönnyítették helyzetét — sok hiányt kellett még pótolnia. Hiszen ami eddig történt, csak átmeneti intézkedés volt, amit széles körben tovább kellett fejleszteni.

A hiányok — két évtized mulasztásai — megmutatkoztak úgy anyagiakban, mint lelkiekben.

A tanszemélyzet kérdése

Első súlyos feladat volt a tanszemélyzet összeállítása. Itt nem állt rendelkezésre megfelelő számú képzett tanerő, — s a rendelkezésre állók sem feleltek meg egymagukban tökéletesen a magyar közoktatási rendszer követelményeinek, — tehát az anyaországból hozott tanerőkkel kellett őket kiegészíteni.

Nagy elégtétellel és teljes elismeréssel állapíthatjuk meg, hogy amilyen lelkesedéssel látott hozzá dr. Maritsa Dénes tanfelügyelő Nagyvárad és Biharvármegye közoktatásának megszervezéséhez, éppen olyan lelkesedéssel és megértéssel látogatták őt nehéz munkájában a kinevezett tanerők, teljes mértékben beleilleszkedve a magyar közoktatás szellemébe.

Ezt bizonyítja az első iskolai év, mely úgy Nagyváradon, mint a megye legkisebb falvaiban a legszebb eredményeket mutatta fel, annak ellenére, hogy a tanerőknek és tanulóknak — tekintettel a késői kapunyitásra, — sokkal rövidebb idő állt

ott rendelkezésükre feladatuk elvégzésére, mint más években.

Különös elismerés illeti azokat a tanítókat és tanítónőket, akiket nemzeti és vidékekre szólított kötelezettségük s akiknek azonkívül, hogy idegen ajku gyermekeket kellett az írás és olvasás, általában a tudás nagy titkaiba bevezetniök, gyakran bizony nem is titkolt rosszulvalattal, szembehelyezkedéssel, sőt olykor egyenesen gyűlölettel és fenyegetésekkel kellett megküzdeniök.

A középfokú oktatás helyzete

Hasonlóképpen megnyugtató a középfokú oktatás helyzete is.

A román uralom alatt működött Gojdu liceum helyén létesült Szent László reálgimnázium igen szép eredményt mutatott fel már az elmúlt, csonka tanítási évben is, annak ellenére, hogy

ügyszólván a semmiből kellett előteremtteni úgy az oktatási anyagot, mint a tanári kart s csaknem kizárólag a tanárok személyes kezdeményezésére volt bízva az átmeneti

Hitvallásos iskoláink

Természetesen továbbra is teljes joggal és hatáskörrel működnek a hitvallásos iskolák, amelyeknek az idegen uralom alatt vitt szerepét úgy egyházi, mint nemzeti szempontból, nem lehet eléggé méltatnunk és méltányolnunk.

Számuk most eggyel bővült, amennyiben a református egyház átvette a nagyváradi állami Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumot s így most ennek a keresztény felekezetnek is lesz nyolcosztályú gimnáziuma, amivel a román uralom alatt nem rendelkezett

Népszövetségi Hitelintézet

Nagyvárad keresztény polgárainak pénzintézete.

**Kölcsönöket folyósít földre, házra.
Betétekre magas kamatokat ad.**

Szilágyi Dezső utca 5. sz. (Kath. Kör épületben.)

Másik nagy probléma volt — és az még ma is — az iskolaépületek és a felszerelés kérdése. Ugyanis, úgy itt, Nagyváradon, mint Biharvármegyében nagy hiány mutatkozik iskolaépületekben, míg ugyanakkor a beirakkozó növendékek száma minden várakozást fölülmul.

Ezzel a kérdéssel — t. i. az iskolaépületek és a felszerelés kérdésével — már a város kulturügyosztálya is foglalkozott és azt tantermeknek alkalmas helyiségek bérbérvételével és iskolák fokozatos építésével szándékozik megoldani, mely utóbbi egyben a munkanélküliek foglalkoztatása tekintetében is nagyfontosságú.

Új iskolák az utánpótlás biztosítására

Tanerők tekintetében ebben az évben már nem mutatkozik hiány, sőt — új tanítóképzők létesítése folytán — az utánpótlás is biztosítva van.

A felszabadulás óta nyílt meg Nagyváradon az állami tanítóképzőintézet, melynek igazgatója, Kiss János úgy nyilatkozott, hogy a növendékek száma, a múlt évihez viszonyítva, ebben az évben örömdetesen emelkedett. Ismét megnyitotta kapuit az Orsolyanővérek tanítóképző intézete is, amelynek annakidején a románok bezártattak.

Utánpótlás terén tehát nincs ok aggodalomra.

Igy áll a helyzet az elemi iskolai oktatás terén.

középfokú különböző osztályaiba, hogy pótolják azt, amit — az idegen nyelvet és szellemmel való birkozás nehézségétől visszarettenve, — a korábbi esztendőben elmulasztottak.

Hasonlóképpen nagy volt a magán- vagy pótérettségire jelentkezők száma. Olyanoké, akik vagy elbuktak a román érettségi vizsgán, vagy — ismerve a nehézségeket — nem mertek nekivágni a román rendszerű érettségi vizsgálatnak.

Mindent egybevetve, örömmel állapíthatjuk meg, hogy az új iskolai év szép reményekre jogosít. A különböző iskolák igazgatóinak egyhangzó megállapítása szerint a növendékek mindenütt szép számban jelentkeztek felvételre. Az átmeneti nehézségeket és zavarokat mindenütt részben áthidalták, nagyrészt pedig végérvényesen leküzdötték, úgy, hogy most már az iskolán kívüli népművelés — a leveletoktatás és a cserkészeti intézménye is — az iskolákkal párhuzamosan eredményes működést fejthet ki és gazdag eredményekkel biztat a jövő nemzedék testi és lelki fejlődése, kialakulása terén.

Ha most így végigpillantunk a mögöttünk maradt esztendő közoktatási eredményein, szinte nem is hisszük már, hogy volt az életünkben két keserves évtized, amikor minden esztendő szeptember hónapja a legszörnyűbb bizonytalanság komor kérdőjeleként meredt kisebbségi szülők, tanerők és tanulóifjuság elé.

A FŐISKOLAI HALLGATÓK FIGYELMÉBE. A Báthory—Apor Szeminárium igazgatósága értesíti növendékeit, hogy az intézet — úgy, mint miniszteri rendelet alapján az állami diákotthonok is — október elsejével nyílik meg. Kéri ezért mindazokat, akik Kolozsvárra jöve lakással, étkezéssel az intézetre számíthatnak, hogy ezen idő előtt ne jöjjenek fel. Minden ügyüket október elseje után is elintézhetik.

Neumann M.

utóda

Sámson János

ruha-

különlegességek

Bémer-tér 2. sz.

Telefon 15-55.

Repülő- és vasút-
jegyet az

IBUSZ

Máv. Hiv. Menetjegy-
irodától

Nagyvárad, Rákóczi-út 10-a

Telefon 11-17.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30.
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem őrünk meg és nem
adunk vissza

**9 ÓRÁKOR LESZ A SZÉKESEGY-
HAZBAN AZ ÜNNEPI SZENTMISE.** A
felszabadulás évfordulója alkalmával
tartandó ünnepélyes hálaadó szentmi-
se holnap reggel 9 órakor kezdődik a
Székesegyházban.

**AZ OLASZI REFORMÁTUS
TEMPLOMBAN** szeptember 6-án d.
e. 10 órakor lesz az istentisztelet.
Prédikáció előtt énekel H. Csighy
Ella hangversenyének nő, a Lo-
rántffy Zsuzsanna Jótékonyegylet
tb. alelnöke.

**A SZÉKESEGYHAZI HANGVER-
SENYRE ELŐRE VÁLTSÁ MEG JE-
GYÉT AZ IDEGENFORGALMI HIVA-
TALBAN.** (Rákóczi-ut 13.)

SZEPTEMBER HATODIKÁN, a
visszatérés évfordulóján az Ország-
zászló előtt a nagyváradi Tűzharcos
Szövetség tagjai tartanak díszőrséget.

Frenozel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkeregetés
Nagyvárad, Szi. János utca 48.
Telefon: 19-13

A Szilágyi Erzsébet leánygimnázium
igazgatósága felhívja az intézetnek
Nagyváradon tartózkodó növendékeit,
hogy folyó hó 6-án, szombaton délelőtt
9 órakor a leánygimnázium udvarán
(Tisza Kálmán-tér 2-4. szám) feltét-
lenül jelenjenek meg. Részt veszünk
a körösparti református templomban
és a székesegyházban 10 órakor tar-
tandó hálaadó istentiszteleten.

Női- és férfi szövetek,

selymek, mosóárak
elsőrendű minőségben
magánosok és továbbfeldolgozó
kisiparosok részére

Berger Simon

cégnél, Kossuth Lajos-utca.

Kellemes otthon, jól fűtött lakásban

„Bafisa” csempekályhák által
Figusch József keramikus m^ornök

Telefon 17-76 Szilágyi D. u. 3

Szerelés - Atrakás - Javítás

Hardtmuth rendszerű csempekályhával kevesebb fűtőanyagért
több meleget kap

**A SZÉKESEGYHAZI HANGVER-
SENYRE ELŐRE VÁLTSÁ MEG JE-
GYÉT AZ IDEGENFORGALMI HIVA-
TALBAN.** (Rákóczi-ut 13.)

**A NAGYVÁRADI M. KIR. ALL.
SZENT LÁSZLÓ GIMNAZIUM**
igazgatósága tudomására hozza az
érelkelt szülőknek, leánytanulóknak,
hogy a vallás- és közoktatásügyi mi-
niszter ur 56.600—1941. V. a. E. szá-
mu rendeletével a gimnázium román
tagozatát koedukációssá tette. A be-
íratkozások határideje szeptember
hó 13.

Erdélyi József

vasáru
zománc edény
háztartási cikkek

Hlatky Endre-utca 8-a.

Szolid árak!

DR. SZEMES FERENC HALÁLA.
Dr. Szemes Ferenc, a Nagyvárad
Takarékpénztár volt igazgatója 64 éves
korában elhunyt. Temetése vasárnap,
délután fél 4 órakor lesz a Haller-
kápolnából. (Erdélyi Concordia.)

**A KERESKEDELMI CSARNOK
FELHÍVÁSA TAGJAIHOZ.** Szeptem-
ber 6-án vonult be szeretett váro-
sunkba a felszabadító dicső magyar
hadsereg. Ezt a napot örök időkre
Nagyvárad ünnepévé avatjuk Nagy-
várad kereskedőtársadalmát ez a
nagy napot méltóképpen kívánja meg-
ünnepelni. Tagjaink saját elhatáro-
zásukból szeptember 6-án, szombaton
üzletüket zárva tartják és részt-
vesznek a saját felekezetiük templo-
mában tartandó hálaadó istentisztele-
ten. Az élelmiszerüzletek a közönség
érdekében délelőtt 10 óráig nyitva
tartanak.

**RANGELL TÁBORNOK MEGKO-
SZORUZTA A SALLAI TEMETŐ-
BEN A HÓSÓK SIRJÁT.** Helsin-
kiből jelentik: (NTI.) Rangell minisz-
terelnök látogatást tett Salla vidé-
kén és beszédet mondott. Ezután ko-
szorut helyezett el a sallai temető-
ben nyugvó német katonák sirjára.
(MTI.)

VASÁRNAP. f. hó 7-én a Rhédey-
kerti sporttelepen kerületi bajnoki
mérkőzések tartatnak: délután 5 óra-
kor Gyómai T. K.—M. A. V. I.,
délután 3 órakor Vasas—M. A. V. II.

**KIK NYERTEK A SORSOLA-
SON?** Budapestről jelentik: Az osz-
tálysorsjáték mai húzásán a következ-
ző nagyobb nyereményeket húzták
ki: Tízezer pengőt nyert: 47.127. Öt-
ezer pengőt nyert: 51.308. Háromezer
pengőt nyertek: 20.320, 29.078, 14.826,
36.191. Kétezer pengőt: 36.337, 37.328
40.800, 45.699, 49.212, 53.530. Ezer
pengőt 43.186, 58.190, 90.066, 91.148.
(Felelősség nélkül.)

HAZASSÁG. Özv. Mertné Knie
Etelka nagyváradi áll. óvónő házasa-
gát kötött Szabó János ny. püi-
számv. tanácsos debreceni lakossal.

ADOMÁNYOK. Bor József világ-
talan péksüteményárús részére Szent
Antal nevében 1 pengőt küldtek
szerkesztőségünkbe átadjuk.

M. Antalffi Margit

balett- és tánciskolájában a beira-
tások megkezdődtek Gyermekek és
felnttek részére. — Külön tisztvi-
selő kurzus. Iratkozni a táncintézet-
ben lehet (Sas-passage) délután 3
órától.

**SZOMBATON REGGEL INDUL A
NEMETORSZÁGI MUNKÁSVO-
NAT.** Nagyvárad, Saját tud. A Né-
metországban munkát vállaló nagy-
váradi szakmunkások második cso-
portja, amely 356 főből áll, szomba-
ton az esti órákban utazik el. Az utaz-
ás körülményei teljesen azonosak az
előbbi csoporttal, tehát a feiveti
munkások reggel 8 órakor tartoz-
nak az állomáson megjelenni, ahol
Foltin Jenő, a munkaközvetítő hiva-
tal vezetője fogja a munkáscsoport-
okat osztályozni és a németországi
megbízottakkal együttesen az utazást
előkészíteni.

**A SZÉKESEGYHAZI HANGVER-
SENYRE ELŐRE VÁLTSÁ MEG JE-
GYÉT AZ IDEGENFORGALMI HIVA-
TALBAN.** (Rákóczi-ut 13.)

DR. SZEMES FERENC HALÁLA.
A nagyváradi közgazdasági életnek
nagy gyászja van. Dr. Szemes Ferenc,
a Sebes Körös Hitelszövetkezet volt
vezetője ma hajnalban mellhárta-
gyulladás következtében meghalt. Sze-
mes Ferencet mindenki ismerte Nagy-
váradon, a Nagyvárad Takarékpénz-
tár főtisztviselője volt és valamikor
dr. Baróthy Pál, jelenleg a buda-
pesti ügyészség vezetőjével és Révész
Bélával (kuriai bíró), kitűnő zenei
hármassuk volt, állandóan együtt le-
hetett őket látni. A megszállás után
Baróthy és Révész Budapestre köl-
töztek, Szemes Ferenc azonban itt
maradt és csendes visszavonultság-
ban élt. Halálát sok régi barátja gyá-
szolja.

Olcsón, jól „PETT”

Petrovics és Fiai

csokoládé és cukorkagyár fiók-
jainál vásárolhat

Nagyvárad Gr. Teleki P.-u. 28.
Tel. 16-05. Rákóczi-út 1.
Rákóczi-út 6.

A BAROSS SZÖVETSEG HIREI

Baross testvéreinket és tagjainkat
felkérjük, hogy a római katolikus Szé-
kesegyházban a szeptember 6-án reg-
geli hálaadó istentiszteleten részve-
gyenek. Kint a Székesegyházban talál-
kozunk, ahol a Baross zászló körül tö-
mörülünk. Elnökség.

Baross testvéreink és tagjaink fi-
gyelmét felhívjuk arra, hogy a Teleki
utcai református templomban szomba-
ton reggel 10 órakor lesz a hálaadó is-
tentisztelet. Tömörüljünk a Baross
zászló alatt az Istenházában erre a
célra kijelölt helyen, mentől többen.
Elnökség.

A Baross Szövetség fűszer és ételmi-
szerrel foglalkozó tagjait felkérjük,
hogy a nagyközönség közellésében
fennakadás ne legyen a kenyér és
egyéb közszükségleti cikkek miatt.
Ezért szeptember 6-án legalább reggel
8 óráig tartásuk nyitva üzleteiket. Eln-
ökség.

Legújabb kalapmodellek érkeztek
az

„ESZTI”

szalon-ba

Rákóczi ut és Széchenyi sarok.
Átalakításokat modellek után
vállalok.

**DEBRECEN FEJENKINT 1500
PENGŐ ÖSZTÖNDÍJBAN RÉSZE-
SIT HÁROM ERDÉLYI SZEGÉNY-
SORSU FŐISKOLÁST.** Debrecenből
jelentik: Debrecen törvényhatósági
bizottsága elhatározta, hogy három
szegénysorsu erdélyi egyetemi diá-
kot, akik tanulmányait a debreceni
Tisza István Tudományegyetemen
folytatják, egyenkint 1500 pengő ösz-
töndíjban részesít. Az ösztöndíj-
pályázat kihirdetéséről Debrecen vá-
ros vezetősége átiratban értesítette
Kolozsvár polgármesterét.

Havas és Grünfeld

posztónagykereskedés
Legolesőbb árak.

Nagyvárad, Bémer-tér 1.

Telefon: 11-54.

**FELHÍVÁS A TANONCTARTÓ
KERESKEDŐKHÖZ.** Nagyvárad vá-
ros kereskedő-tanonciskolájának igaz-
gatósága felhívja a helybeli keres-
kedőket, akiknek alkalmazásában is-
kolaköteles tanoncok vannak, hogy f.
évi szeptember hó 6-án, vagy 8-án
délelőtt 8-tól 13 óráig, tanoncaiknak
életkorára és iskolai képzettségére va-
ló tekintet nélkül, ezeknek iskolai be-
íratása végett a „Baross Gábor” Ke-
reskedelmi Középiskola helyiségé-
ben, tanoncaikkal együtt személye-
sen jelenjenek meg. Tanoncaik szü-
letési anyakönyvi kivonatát, utolsó
iskolai bizonyítványát, himlőújraol-
tási bizonyítványát és tanoncszerző-
dését hozzák magukkal. A beíratás
és a tanítás díjtalan. Ianszerdjában
félvevényként 5 pengőt köteles fizetni a
munkaadó. A tanítás f. hó 9-én, ked-
den délután 3 órakor kezdődik.

NYILJATOK MEG ARANYKAPUK...

Írta: PAPP LAJOS

Előtem van a Budapesten megjelenő „Turisták Lapja” 1940. évi augusztus 15-iki lapszáma, amelybe az alábbi cikket írtam. Azóta a jó Isten egy kicsit megsegített bennünket és sokat visszatérhettünk kényszerből elhagyott otthonunkba. Én is elértem álmaim leghőbb vágyát: hivatászerűen foglalkozhatom a csodálatos Bihar természeti kincseinek felírásával és közkinccsé tételével. Sajnos azonban — bár a Csonka-Biharban is több természeti kincs van, mint a legtöbb hazai megyénk területén — a páratlan természeti értékeinktől még mindig vérző mesgye vadszát el bennünket.

Mikor ezt a cikket írtam, még csak égő, sístergő vágy volt az, ami ma boldog valóság, mégis, most — mintha mi sem történi volna, — időszerte ez írás minden sora és zengő harsonaként zúdul fel szívünkbe a vágy: Nyiljatok meg aranykapukat!

A Bihar járó turista nem vész magával kulacsot, mert lépten-nyomon pompás zamata, jéghideg vizű forrásra bukkan. Bizonyára nagyon mélyről jönnek ezek a kristálytisza vizek, hogy ilyen hidegek és csodálatos ízűek.

Igen, itt Biharban sok olyan dolgot találunk a természetben, a néplélekben, amelynek egészen különös íze, zamata van s amelynek lépten-nyomon, de mégis váratlanul élénk-bukkanva elkápráztatnak gyémántcsillogásukkal. Ilyenek a néplélekből fakadt, szállóigévé vált mondások, mesék, legendák. Milyen mélyből jöhetnek ezek, milyen — rejlett kincsekben gazdag rétegeken szűrődhetnek át, hogy mire napfényre bukkannak, már magukban hordozzák a bölcsesség mélységét, a költőiség

„Mintha a pokolnak templomában járnék,
Hol a báj elborzaszt, elbűvöl az árnyék;
Ahol egy világból, ami semmivé lett
Köben, fűben, fában éled az új élet.

Hol szelíd kellemmel társul erő, vadság
Felemel a mélység, görnyeszt a magasság
S míg a néma csendnek hangja szól füledhez,
Lelked áldva, félve simul Istenedhez...”

„Közelebb érzi itt az ember magát Istenhez, mert alkotó és romboló keze működésének még el nem mosódott friss nyomait látja maga körül mindenfelé... Nem is oly avultak, oly fakó, színehagyottak, nem is oly kopottak e szirtek, mint másutt;

magasan szárnyalását, a festő palettájának minden színét és a márványbavéselt szavak örökéletűségét.

Ilyen ez a mondás is, mely a bihari hegylakók ajkán jár: A mi hegyeink aranykapuk és mi kéregetre járunk kapuról-kapurál *

Bizony aranykapuk, a szó szoros értelmében is, mert a barlangkapukon kirobbanó patakok vize egykor oly sok aranyat hordott magával, hogy a legkezdetlegesebb eszközökkel is marékiszámra gyűjthette össze a nép a csillogó port. Ma már nem ilyen bőkezűek vizeink, de aranynál értékesebb drágafémet ma is bányásznak itt.

Kenyeretadó aranykapuk, ahová nem mentek hiába a kéregető hegylakók, mert félmillió holdnyi őserdejében a fakitermelés, a dézsa- és zsidelykészítés, a halászat, vadászat mindig ellátta őket igényeiknek megfelelően. A zsiros havasi réteken, legelőkön lomhára híznak a kis tarka tehének és a juhok boldogan adják feszülő tőgyükből a tejet, hogy azután az ebből készült kerek sajtok elgurulhassanak messze földre.

Aranykapuk, amelyek mögött meszeszerű természeti szépségek húzódnak meg Hamupipőke szerénységével. Hívogató, tárt kapuk voltak ezek mindig, amelyek szinte epedve várták a mesebeli királyfit — magyar turistát, — de annak nem kellett a hivalkodni nem tudó, de százaszorszép magyar Hamupipőke, hanem inkább a messzi tájakon lakó, elaggott bájjait sikertelenül kendőző, de divatos idegen szépségeknek hódoll. Pedig már az is, aki csak egyszer jár itt az aranykapuk mögött, örökre rabja lett azoknak, amit látott és költővé vált, ha soha tollal nem fogartott. Így írtak róla:

„Mintha a pokolnak templomában járnék,
Hol a báj elborzaszt, elbűvöl az árnyék;
Ahol egy világból, ami semmivé lett
Köben, fűben, fában éled az új élet.

Hol szelíd kellemmel társul erő, vadság
Felemel a mélység, görnyeszt a magasság
S míg a néma csendnek hangja szól füledhez,
Lelked áldva, félve simul Istenedhez...”

„Közelebb érzi itt az ember magát Istenhez, mert alkotó és romboló keze működésének még el nem mosódott friss nyomait látja maga körül mindenfelé... Nem is oly avultak, oly fakó, színehagyottak, nem is oly kopottak e szirtek, mint másutt;

mintha csak az imént végezte volna be munkáját a nagy építőmester... Az egész látványon előmlő üdéség, a színezés gazdagsága, élvensége és bája, — a körvonalak halárhozottsága és biztossága, — s az a megkapó ékesszólás, mellyel Alkotójának ha-

Rövidesen megnyílik
a nagyvárad

„HANGYA”

szövetkezet

Ruházati üzlete

Fekete Sas épületében

talmáról és erejéről az egész csodamű némán beszél: kigézik a szemlélőt.”

„És most megszólal az óriás csarnok; mintha azt akarná kérdezni: ki vagy és mi akarsz itten?... Zúgva-csattogva tombol egy palak benne s rohan le nagy zuhatagokban a szirtek között a földalatti sötétségbe, honnan csak a kőtöréssokon szétzúzó habjainak harsogása hallatszik el ide... És e fahengató orgonaszóhoz itt van mindjárt a tömjénfüst is: a vizet elnyelő mélységből kékes-szürke, fátlyoszerű párázat száll fel, mellyel az óriás előcsarnok megtelik s mellyel a besütő napsugár szivárványt játszik...”

„Hallottam én „Tihany riadó lednyát”, amint kikélt bércei közül, de ha meglepett is, ha bámulatba ejtett is, nem hatott úgy meg, mint itt Biharban a „Beszélő szikla.” Mikor beléfüjt kürtölésben jártasabb egyik-másik turistatársunk a másfél méter hosszú fakürtbe egy-egy akkordot s a Bojca után visszafelelték rá többi zengő, lombos hegyeink, olyan ki-mondhatatlan érzés rezgett át szívünkön, minőt kevés helyen éreztem, va-

Uristen, Te töled
nem kérek én mégsem mást már e világon:
Engedd, hogy még egyszer
láthassam a hajnalt, fenn a Királyhágón!
S mikor a Napisten
biborszín szekere felvágta az égbe,
Olyat rikolthassak,
hogy belezendüljön Nagy-Bihar bús bérce.
Sok-sok magyar szívnek
lesz ez rég sóvárgott könnyes üdvözlése
Hozdátok, ti kedves
Jád, Szamos és Körös százaszép vízese.

Havas bércek ormán,
Fenyő erdők felett, hol fut a boróka,
Magyar szöges nyomán
zendüljön fel újra magyar túri nóta.
Hadd halljam még egyszer,
amint üzenetét a bérce bérceknak adja...
S szép szülőföldemnek
ne legyek száműzött, meszszirevert vadja
... Uristen, Te tudod,
frissek még sebeim, könnyeim peregnek,
mégis csak azt kérem:
lehessek még egyszer szabad, víg vándora
e drága hegyeknek

Oh, hát legyen már elég a vezeklésből! Sokat tanulunk és nem felejtünk, új hitek és a cselekvés vágyának lángja ég szívünkben: nyiljatok meg aranykapukat!

Nyiljatok meg kérésünkre, szép szavunkra, mert különben megnyíltok acélos ökleink döngetésére, mint ahogy beroggyant Bizánc aranyos kapuja Bolond buzogányának megsemmisítő csapásai alatt.

Nyiljatok meg aranykapuk, ma nem kéregetni jövünk, ma mi ho-

lahol e hazában, vagy a külföldön megfordultam. Mintha minden hegygyel egy óriási orgona más-más rezgészere szólalt volna meg egy fölséges istentisztelet során az Alkotó dicséretére.”

Igy írtak a régi időkben, a mi Hamupipőkékről azok, akik bátran léptek át a hívogató aranykapukon és belenéztek tündérünk ezerszint játszó szemeibe.

Sajnos, kevesen voltak, nagyon kevesen, az ilyen vállalkozó bátorszívű lovagok. A hegyek szelleme meg is haragudott balgaságunk és kishitőségünk miatt és egyszer becsapta orunk előtt az aranykapukat. Iszonyatos égzengés, földrengés keletkezett a nyomán, úgy hogy ettől egyszerre sok süket fül hallani, sok hályogos szem látni, sok alvó szív dobogni kezdett és egyszerre a vágyak, az álmodok földje lett ez az elveszett paradicsom. Késő volt. Az aranykapuk haragosan csukták össze előttünk szárnyaikat.

Húsz év alatt, nagy bűnbánattal, de sokat kérleltük az eget és az aranykapukat, hogy nyíljanak meg újra. Magamnak is, de sokszor elmondott könnyes imádságom volt ez:

Uristen, Te töled
nem kérek én mégsem mást már e világon:
Engedd, hogy még egyszer
láthassam a hajnalt, fenn a Királyhágón!
S mikor a Napisten
biborszín szekere felvágta az égbe,
Olyat rikolthassak,
hogy belezendüljön Nagy-Bihar bús bérce.
Sok-sok magyar szívnek
lesz ez rég sóvárgott könnyes üdvözlése
Hozdátok, ti kedves
Jád, Szamos és Körös százaszép vízese.

Havas bércek ormán,
Fenyő erdők felett, hol fut a boróka,
Magyar szöges nyomán
zendüljön fel újra magyar túri nóta.
Hadd halljam még egyszer,
amint üzenetét a bérce bérceknak adja...
S szép szülőföldemnek
ne legyek száműzött, meszszirevert vadja
... Uristen, Te tudod,
frissek még sebeim, könnyeim peregnek,
mégis csak azt kérem:
lehessek még egyszer szabad, víg vándora
e drága hegyeknek

zunk nektek drága ajándékot: forró könnyeink drága gyöngyszemét, szerető szívünknek meleg bíborát, nyiljatok meg aranykapuk, hogy leborulva boldogan csókolhassuk meg szent küszöbeiteket!

Fotokópiáját

percek alatt
REVUE FOTO
készíti

Rákóczi-ut 3. Hevman udvar

Aszódi Mihály

utóda

fűszer, csemege, gyarmat-
áru kereskedése

Fekete Sas

Belvárosi mozgóban

Pérez áll a házhoz

Két órai kacagás!

Kiss M., Vaszary P., Ottrubay M., Pilicsy, Latabár, Pethes.

Korona filmszínház

Telefon 13-51.
Pénteken utoljára**Titkok kastélya**
Kelet felé

Szombaton délután 3-5 óráig:

Honvédségünk dicsőséges bevoulása Erdélybe. Filléres helyárák földszint 0.60, erkély 0.40 fillér.

5 órától nagy ünnepi új műsor.
Rendes helyárák.**A kölcsönkért kastély**

Pekár Gyula hallatlanul mulatságos regénye, filmre írták Békeffi I. és Stella Adorján.

Főszereplők: Tolnay Klári, Turay Ida, Vaszary Piri, Rajnay G., Kabos Gy., Juhász J., Maklár Z., Dr. Hosszu Z., stc.
Legujabb hirdető.

Apolló filmszínházban

Csak ma és holnap

Jávor Pál és Karády Katalin világhírnépe

Halálos tavasz

Szombat délelőtt 1/2 12 órákor matiné:

KELET FELÉ**Honvédeink nyomán...**

— Ünnepi diszeloadás lesz a Belvárosi Mozgóban —

Ujra meglevenednek előttünk az egy év előtti felejthetetlenül szép napok, amikor dicső honvédeink nyomán felvirradt reánk a boldog felszabadulás napja, ha megtekintjük a „Kelet felé” című filmet. Az Idegenforgalmi Hivatal rendezésében városunk három nagy mozgóképszínháza szeptember 6-án, filléres helyárák mellett, ismét bemutatja Nagyvárad tündöklő ünneplését is és bizonyára mindenki igyekezni fog, ha filmen már látta is, hogy még egyszer gyönyörködhessek a lélekemelő jelenetekben. A három színház közül az „Apolló” mozi délelőtt fél 12 órai kezdettel matiné keretében, a „Korona” mozi délután 3 órákor kezdődő előadás keretében, a „Belvárosi” mozgóképszínház pedig este 9 órai kezdettel diszeloadás-

ként fogja bemutatni ezt az örökbecsű filmet. Az előadások iránt mar is rendkívül nagy az érdeklődés. Az Idegenforgalmi Hivatal a filléres helyárák megállapításával mindenki számára lehetővé tette a film megtekintését.

Az ünnepi hangverseny rendje a Székesegyházban

Felhívjuk a következőkre a résztvevők figyelmét. A hangverseny rádióidő szerint pontban 6 órákor kezdődik. 6 órákor megszólal az orgona és 6 óra 5 perckor a harsonajelek. Ettől kezdve az egyes számok alatt a székesegyház kapuj zárva lesznek. Az első műsorszám időtartama 45 perc, kár volna azt a templomon kívül tölteni.

A nagy tömeg elhelyezésének zavartalan lebonyolítására, elegendő rendező fog rendelkezésre állni. Mégis, ne utolsó pillanatban jöjjünk, idejében foglaljuk el helyeinket és alkalmazkodjunk a rendezők utasításaihoz.

A templomban ne beszélgessünk. A templom szent hely ilyen alkalommal is és még szentebbé teszi az évforduló alkalmát.

A szünet igen rövid lesz. Ezért helyét senki ne hagyja el.

A fenntartott helyek a szentélyben, az ülőhelyek a kupola alatt, a 2 és 1 pengős helyek a padokban.

Ülőhelyekhez a bejárat, a székesegyház középső kapuján. Az állóhelyekhez a két mellékkapun át lesz.

Felkérjük a hölgyeket, hogy lehetőleg díszmagyarban, az urak pedig fe-

lete magyar ruhában vagy legalább is sötét ruhában jelenjenek meg, az ünnepre való tekintettel.

Polgári Takarékpénztár Rt.**A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank**
Budapest leányintézeteNagyvárad, Szent László-tér és
Hlatky Endre-u. sarok. Tel. 24-95.**Máriássy követ bemutatkozó látogatása az olasz uralkodónál**

Rómából jelenti a MTI: Máriássy Zoltán quirinali követe pénteken délelőtt 11 órákor átadta megbízólevelét Viktor Emánuel király és császár őfelségének. A megbízólevelét átadása után

az olasz uralkodó hosszasan elbeszélgetett a magyar követtel. A 25 percig tartó kihallgatás után Máriássy Zoltán hosszasan elbeszélgetett a magyar követtel. A 25 percig tartó kihallgatás után Máriássy Zoltán követ bemutatta őfelségének a m. kir. követség tagjait. Pénteken délelőtt Máriássy Zoltán korszorut helyezett el a királyi sírokon, a Névtelen Katona sírján és a fasiszta hősök kapitólumi emlékművén.

A Délvidéken elhagyott állati és egyéb vagyont az odatelepitettek kapják. Budapestről jelenti a MTI: A kormány rendelete értelmében a visszafoglalt délvidéki területeken az olyan terményt, állatot és egyéb tárgyat, amelyeknek gondozásáról és megőrzéséről az állami főhatalom változásakor eltávozott tulajdonos nem gondoskodott, a földművelésügyi miniszter, illetve a kormánybiztos az odatelepitett lakosság használatába adhatja.

Iskolai hír. Major Ákos szakiskolai igazgató, aki az 1940-41. iskolai évben a nagyvárad katonai parancsnokság megbízásából levezette a Kereskedelmi Csarnokban szervezett átképző gyorsirás és gépirás szaktanfolyamot 6348-1940-41. Főjg. szám alatt allamilag engedélyezett gyorsirás és gépirás szaktanfolyam nyitására kapott a Tanügyi Főhatóságtól engedélyt. Az iskola Nagyváradon a belvárosban, Szilágyi Dezső-utca 12. I. 5. sz. alatt külön gyorsirás és gépirótermekben, modern felszereléssel, folyó évi szeptember hó 9-én kezd meg az 1941-42. iskolai évet. A beiratások megkezdődtek.

Megnyilt az Őszi Vásár és „szovjet-front” kiállítása

Országos ünnepek keretében nyílt meg csütörtökön az Őszi Lakberendezés és Háztartási Vásár, valamint az ennek keretében rendezett „Szovjet-front”-kiállítás. Már hétfő óta zsufova érkezik Budapestre minden vonat és a megnyitásra is példátlanul nagy tömeg ment ki a Vásárra. Ma már egész Budapest azokról a szenzációs látványosságokról beszél, melyeket ez a nagyszabású kiállítás nyújt a vidéki közön-

ség érdeklődése óriási. Az érdeklődő tömegek akadálytalan utazása érdekében a MÁV igazgatósága úgy rendelkezett, hogy a menetrendszerű vonatokat pótkocsikkal erősítsék meg és hogy u. n. „szükségleti” különvonatok is induljanak a vásár alkalmából Budapestre és onnan vissza. E szükségleti vásárvonatokon is érvényes a féláru vasuti kedvezmény, de természetesen, csak azok részére, akik vásári utazási igazolvánnyal rendelkeznek.

Szombaton, szeptember 6-án indul Kolozsvárról gyorsvonat 16 óra 15 perckor, Budapestről 9-én 7 órákor.

Bármelyik vonattal érkezik az utas Budapestre, szeptember 20-ig tartózkodhat a fővárosban, ahonnan bármely menetrendszerű vonattal is hazatutazhat a féláru kedvezménnyel. A látogatóknak mindenesetre legkésőbb szeptember 15-ének déli 12 óráig kell Budapestre érkezniök, mert a Vásár szeptember 15-én este visszavonhatatlanul zárul.

Leszakadt teherkocsikba futott Karcagnál a sinatuóbusz. Budapestről jelentik: A Magyarország írja: Karcag és Apavára között két kocsis leszakadt az egyik tehervonatról és a nyílt pályán megállt. Az arra haladó sinatuóbusz idejében igyekezett megállani és a vezetője le is fékezte, azonban a sikos pályán beleszaladt a teherkocsiba. Az utasok közül többen megsérültek, a sinatuóbusz eleje megrongálódott.

Kényelmes, elegáns,
modern**Hunnia nagyszálló**Nagyvárad, Szent László-tér
Sas-palota**Deutsch K. I.**üveg, porcellán
nagykereskedés
részv. társ.Nagyvárad,
Hlatky Endre-utca 4.
Telefon 20-71.

SPORT

Nagyvárad sportja a felszabadulás évfordulóján

Az egy évvel ezelőtti feledhetetlen felszabadulási ünneppel Nagyvárad sportja is elérkezett új reneszánszához. Az utolsó évek politikája egymás után sorvasztotta el az egyesületeket, s az összes sportágak közül talán még a labdarugás volt az, amely mostoha körülmények között is úgy, ahogy élni tudott és megtartotta tömegeit. 1940 szeptember 6. után megváltozott a helyzet e téren is. Régi, de szünetelő egyesületek újból megkezdtek működésüket a felszabadulás első évében lejátszódott események pedig megmozgatták a tömegeket, eddig nem, vagy alig támogatott ágak iránt fokozták az érdeklődést. Különösen öröndetes a labdarugás mellett az atletika fejlődési lendülete, az itt tartott uszókongresszus pedig az uszás iránt ébresztette fel az érdeklődést. A felszabadulás első évfordulójának csendes ünnepén természetesen ünnepel a nagyvárad sport is. Ebből az alkalomból megpróbáljuk a sportágak vázlatos képét adni azzal, hogy az eddigiek remélhetőleg csak kezdet volt, s egyszer majd, más időkben, más körülmények között a megújodott magyar sportnak a nagyváradiai is állandóan számotartott tagjai lesznek.

A LABDARUGÁSBAN

országos tekintélyt vívott ki magának a Nagyvárad Atlétikai Club. Az egyesület harmincéves történelme, eredményes múltja, elismert jelene megérdemli, hogy valóban a város reprezentáns egyesülete legyen. Az az érdeklődés, amely az NB-ben szereplő egyesület minden szereplése iránt megnyilvánul, mutatja azt, hogy a magyar labdarugás vezetői számolnak Nagyváradal. A NAC mellett a Törökvis úgyancsak előkelő beosztásban, az NB II-ben képviseli a nagyvárad labdarugást. Rajtuk kívül még a Kolping, Egyetértés, MÁV, a Vasas és újabban a Postások sportegyesülete foglalkozik a labdarugással. Legszébb dicséret és a jövőt illetően a legszebb reményeket adja a nagyszerű ifjúsági anyag. Molnár Ignác, az MLSZ szövetségi edzője nem rég jelentette ki, hogy sehol az országban annyi tehetséges fiatalal nem találkozott, mint éppen Nagyváradon...

AZ ATLETIKÁT

újabban nagyon megkedvelték az egyesületek. Örömmel látjuk, hogy a legklasszikusabb sportágnak is vannak lelkes művelői s a közönség sem érzéketlen iránta. Atletikában a város legrégebbi egyesülete, az NSE volt az uttörő. Az utóbbi évek során alakult

az Esta Sun, amely az egyesületek megszűnésével magához vonzotta a tehetséges fiatalokat és a felszabadulás után megindult atletikai élet, az egymást követő versenyek, az irántuk megnyilvánult érdeklődés fokozódása arra enged következtetni, hogy talán nem is olyan sokára a nagyvárad atlétika is termel ki néhány olyan tehetséget, akik országos viszonylatban is számításba jönnek.

AZ USZÁSNAK

nagy lendületet adott az augusztus első napjaiban itt megrendezett országos uszókongresszus. A korszerű strandfürdő nagyban hozzájárul majd az uszósport fejlesztéséhez, különösen, ha sikerülne megvalósítani a fedett uszodát, lehetne számolni tehetségek ki termelésével. Mert ahol annyi tehetséges sportember és annyi lelkes vezető van, ez a sportág is nagy eredményeket érhet el. Elsősorban az NSE és a Törökvis foglalkozik az uszósporttal, de majdnem minden egyesületnek van egy-két jó uszója.

A BIRKÓZÁST

és ökölvívást a Törökvis üzi. Ennek a sportágnak is van néhány tehetséges művelője, akik már több bajnokságot szereztek. Részt vettek az országos bajnokságokon is, sőt Tözsér a birkózásban a nemzeti mezt is magára huzta már. Ez a sportág is nagy fejlődési lehetőség előtt áll, hiszen közönsége meg van, s ha közönség van, a többi már könnyebben megy...

TORNÁVAL

most kísérletezik a Kolping-Egyetértés. Sajnos, jól felszerelt és számításba jövő tornaterem a zsidó liceumén kívül nincs Váradon.

A TENISZ

nem tömegsport. A mostani labdahiány miatt komoly teniszről nem is igen lehet szó. De Nagyváradnak a békében vagy harminc pályája volt, a versenyzőket ismerték az egész országban. Tehetségekben most nincs hiány, s az idők változásával itt is szép sikerekre számíthatunk. A felszabadulás után, különösen a NAC-ban és az NSE-ben folyik intenzív élet.

A TÖBBI

sportágot is művelik Nagyváradon. Céllovészettel foglalkozik az NSE és a MÁV, kosárlabda, ping-pong szakosztálya szintén az NSE-nek van. Minden sportág talál itt művelőt, csak meg-

CARMEN Cipőgyár Rt.

Nagyvárad

A j a n l j a

elsőrangú női, férfi, gyermek és házicipő gyártmányait

felelő pálya, vagy helyiség legyen hozzá.

VÉGÜL

meg kell emlékeznünk a középiskolásokról is. A magyar sport utánpótlását általában innét várja és kapja is. — Nagyváradon is éppúgy meg vannak a tehetséges diákok, mint az ország bármely városában, az ő bekapcsolódásuk

a nagyvárad sportéletbe egészen bizonyos, nagy megerősödést jelent.

...Remélhetőleg a magyar sport vezetésében beállott óriási jelentőségű változás Nagyváradon is érezteti majd hatását és végre a sportolók nagy tömege megfelelő pályához jut. Ezt feltétlenül megérdemli a fejlődő nagyvárad sportélet.

Krizsán Béla áll. eng. nyilv. jogu gyorsíró-, gépiró- és nyelviskolája Beöthy Odön utca 11. Beírások: 3, 4, 5, 6, 7-én 9-12 és 3-6 óra között. Allamvizsga. Díjtalan állás-közvetítés.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

2 szoba, konyha lakást keresünk. Telefon 12-31. 323

Kiadó azonnal 2 egymásba nyíló elegáns butorozott utcai szoba. Csengeri-u. 2. 315

Adás-vétel

Öltözködni olcsón csak Molnár hasznátruha üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 182

Aranyat, ezüstöt napi áron vesznek. Tiszay órás és ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Uj üzletek figyelmébe! Kis kézi National kassza olcsón eladó. Alapi-u. 1. ajtó 2. Reggel 9--d. u. 3-ig. 318

Mindennemű arany ékszer és ezüst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-u. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Alkalmi olcsó árban eladók kisebb-nagyobb házak, elköltözés, stb. okból, bankteherrel is. Érdeklődés: dr Klein, Szalárdi-utca 26. 328

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Különböző méretű szőnyegek, hencserterítő olcsón, sürgősen eladók. — Rulikovszky-ut 10. fsznt 1, délelőtt 3 óráig. 319

Aranyat, briliáns, ezüstöt magas áron vesznek. Órák, ákszert javítok Gyenge István ékszerész, Rákóczi ut 19.

Aranyat, ezüstöt, ékszert magas áron vesznek. Haslinger ékszerész Rákóczi ut 8. 545

Különböztetés

Gyorsírást, gépirást, legelőnyösebben Szabó Ferenc írásszaktanítónál tanulhat. Beöthy Odön-u. 25. 301

Ifj. Benedek Ferenc

Telefon 17-50 Sas-palota (Bleierrel szemben)

Villany, rádió és kerékpár szaküzlete

Gyermekkoscsik nagy választékban, raktáron.

Öskeresztény uricsalád iskolás gyermekeket teljes ellátásra felvesz. Özv. Kovács Pálné, Szent János-utca 25. 321

Béberuha és fehérnemű varrást, javítást vállalkoz házaknál. Cim: Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazár-épület. 308

Hócipő helyett zibzáros lackeszmat és cipőt rendeljen méret után Muhary cipőüzemében, Kossuth-u. 9. 327

Allást keres

2000 pengő kaucióval 45 éves ember éjjeliőri állást vagy ehhez hasonlót keres. Cim a kiadóban. 320

Allást nyeg

Keresztény faszobrász segédet keresek Kádár Gyula, Gyulai Pál-u. 26. Komendánsrét. 324

Elsősztályú cipészegédet vegyes munkára fölveszek, Horthy Miklós ut 39. Ince. 325

Órák szakszerűen javít

Briliáns, törött aranyat, ezüstöt napi áron vesz

OLÁH GYULA

órák-ékszerész

Nagyvárad, gróf Telekiutca 12.

Elveszett

Elvesztettem segélykönyvem. Kérem a megtalálót leadni Szent István-tér 9. Böszörményi Györgynek. 326

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

Alapítva: 1867 Központ: Budapest, Sürgőnycim: Hitel

V. József Nádor-tér 2-4.

Foglalkozik a banküzlet összes ágával.

Fiókok és affiliált iofézetek minden nagyobb vidéki városban.

Levelezők:

a bel- és külföld minden fontosabb kereskedelmi gócpontjában.

Nagyvárad fiók Rákóczi ut 2 szám.

Telefon: 1546-47-48.